

לעות את יעף דבר

Judaism under Siege

Heresy and Heretics

(1) ברכת המינים

א) נוסח שלנו (אשכנז)
ולמלשינים אל תהי תקוה וכל הרשעה כרגע
תאבד, וכל אויביך מהרה יכרתו, ומלכות
זדון מהרה תעקר ותשבר ותמגר ותכניע
במהרה בימינו, ברוך אתה יי שובר אויבים
ומכניע זדים.

ב) נוסח ארץ ישראל מן הגניזה
למשמדים אל תהי תקוה ומלכות זדון מהרה תעקר
בימינו, ונוצרים והמינים כרגע יאבדו, ימחו מספר
חיים ועם צדיקים אל יכתבו, ברוך אתה יי מכניע
זדים.

(2) ספרי דברים פיסקא ל"ב

.....ואהבת את יי א-להיך - אהבהו על הבריות כאברהם,
כענין שנאמר, ואת הנפש אשר עשו בחרן (בראשית י"ב 5).
והלא אם מתכנסים כל באי עולם לבראות יתוש אחד
ולהכניס בו נשמה אינם יכולים! אלא מלמד שהיה אברהם
אבינו מגיירם ומכניסם תחת כנפי השכינה.

(3) בבלי יבמות מ"ז ע"ב
 דאמר ר' חלבו: קשים גרים לישראל כספחם ונלוה הגר אליהם ונספחו על בית יעקב (ישעי' י"ד 1).

(4) מדרש תנחומא וירא ו' (מ' בובר ע' 88)
 אמר ר' יהודה הלוי ב"ר שלום: בקש משה שתהא אף המשנה בכתב, וצפה הקדוש ברוך הוא שעתידין אומות העולם לתרגם את התורה ולקרוא אותה יונית, והיו אומרין: אף אנו ישראל! אמר לו הקב"ה, אכתוב לך דובי תורתך (הושע ח' 12) - אם כן - כמו זר נחשבו (שם).
 וכל כך למה? אלא שהמשנה מסטורן שלו של הקב"ה, ואין הקב"ה מגלה מסטורן שלו אלא לצדיקים, שנאמר, סוד יי לידאין (תהלים כ"ה 14).

(5) ירושלמי ברכות פרק א' הלכה ח'
 דרב מתנה ור' שמואל בר נחמן תרוייהון אמרין: בדין שיהו קורין עשרת הדברות בכל יום, מפני מה אין קורין אותן? מפני טענת המינים שלא יהו אומרין: אלו לבד ניתנו לו למשה בסיני!

(6) שלש ברכות שחייב אדם לברך בכל יום
Galatians 3:28
There can be neither Jew nor Greek, there can be neither slave nor free, there can be neither male nor female, for you are all one in JC.

ברוך אתה יי ... שלא עשני גוי
 ברוך אתה יי ... שלא עשני עבד
 ברוך אתה יי ... שלא עשני אשה

7) מכילתא דרבי ישמעאל, שרתא פרק ג'
 עזי - עוזר וסומך אתה לכל באי עולם אבל לי ביותר!
 [זמרת] - זמרת אתה לכל באי עולם אבל לי ביותר!
 והרי כל אומות שבעולם אומרים שבחו של הקב"ה אבל
 שלי נעים ונאה לפניו יותר משלהם, שנאמר, ואלה דברי
 דוד האחרונים נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הוקם על משיח
 א-להי יעקב וגוי ונעים זמירות ישראל (שמואל ב' כ"ג 1).
 ישראל אומרים, שמע ישראל יי א-להינו יי אחד (דברים ו' 4),
 ורוח הקדש צווחת ואומרת מן השמים, ומי כעמך ישראל
 גוי אחד בארץ (ש"ב כ"ג 7). ישראל אומרים, מי כמוך
 באלים יי, ורוח הקדש צווחת ואומרת מן השמים, אשריך
 ישראל מי כמוך (דברים ל"ג 29). ישראל אומרים, מי כיי
 א-להינו בכל קוראנו אליו (שם ד' 7), ורוח הקדש צווחת
 ואומרת, מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו. ישראל
 אומרים, כי תפארת עוזמו אתה וגוי" (תהלים פ"ט 18), ורוח
 הקדש צווחת ואומרת מן השמים, ישראל אשר בך אתפאר
 (ישעי' מ"ט 3).

8) בראשית רבה כ"ה 1

ויתהלך חנוך את הא-להים ואיננו כי לקח אתו א-להים (בראשית ה'
 24) - אמר ר' חמא בר הושעיא: אינו נכתב בתוך טומוסן של
 צדיקים אלא בתוך טומוסן של רשעים!
 אמר ר' איבו: חנוך חנף היה פעמים צדיק פעמים רשע. אמר
 הקב"ה: עד שהוא בצדקו אסלקנו! אמר ר' איבו: בראש השנה
 דנו, בשעה שהוא דן כל באי עולם.

המינים שאלו לר' אבהו אמרו לו: אין אנו מוצאין מיתה לחנוך!
 אמר להם: למה? אמרו לו: נאמרה כאן לקיחה ונאמרה להלן,
 כי היום יי לוקח את אדניך מעל ראשך (מ"ב ב' 5). אמר להם: אם
 ללקיחה אתם דורשים, נאמרה כאן לקיחה ונאמרה להלן, הנני
 לוקח ממך את מחמד עיניך במגפה (יחזקאל כ"ד 16). אמר ר'
 תנחומא: יפה השיבן ר' אבהו!

מטרונה שאלה את ר' יוסי אמרה לו: אין אנו מוצאין מיתה
 בחנוך! אמר לה: אילו נאמר ויתהלך חנוך את הא-להים ושתק,
 הייתי אומר כדברייך. כשהוא אומר ואיננו כי לקח אתו א-להים
 - ואיננו בעולם הזה כי לקח אתו א-להים.

9 שם ל" 9

תמים היה בדורותיו - ר' יהודה ור' נחמי'.

ר' יהודה אמר: בדורותיו היה צדיק, אילו היה בדורו של משה
 או בדורו של שמואל להיה צדיק, בשוק סמייה צווחין לעוירא
 סגי נהורא.... לאחד שהיה לו מרתף של יין פתח חוית ראשונה
 ומצאה חומץ, שנייה ומצאה חומץ, שלישית ומצאה קוסם.
 אמרו ליה: קוסם הוא! אמר: אית הכא טב מיניה?! אמרו ליה:
 לא. כך בדורותיו היה צדיק.

ר' נחמי' אמר: ומה אם בדורותיו היה צדיק, בדורו של משה על
 אחת כמה וכמה?! משל לצלוחית של אפולסמון מוקפת צמיד
 פתיל ומונחת בין הקברות וריחה נודף, אילו היה חוץ לקברות
 על אחת כמה וכמה!?

10 שם כ"ט 1

כי נחמתי כי עשיתים, ונח מצא חן בעיני יי - כתיב, ימלט אי-נקי
ונמלט בבור כפיך (איוב כ"ב 30). אמר ר' חנינא אינוניתא:
אונקיא אחת היתה ביד נח! אם כן, למה נמלט? אלא בבור
כפיך. אתיא כההיא דאמר ר' אבא בר כהנא כי נחמתי כי
עשיתים ונח - אפילו נח שנשתייר מהן לא שהיה כדאי, אלא
שמצא חן בעיני יי

11 ויקרא רבה כ"ה 6

תני ר' ישמעאל: בקש הקב"ה להוציא כהונה משם, שנאמר,
ומלכי צדק מלך שלם וגו', והוא כהן לאל עליון (בראשית י"ד 18).
כיון שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום, אמר לו אברהם,
יכי מקדימין ברכת עבד לברכת רבו?! הוציאה המקום משם
ונתנה לאברהם, שנאמר, נאם יי לאדני (תהלים ק"י 1), וכתיב
בתריה, נשבע יי ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק
(שם 4) - על דבריו של מלכי צדק. הדא הוא דכתיב, והוא כהן
לא-ל עליון.

12 ספרי דברים פיסקא ש"ז

הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט, א-ל אמונה ואין עול צדיק
וישר הוא (דברים ל"ב 4)
הצור - הצייר שהוא צר את העולם תחלה ויצר בו את
האדם, שנאמר, וייצר יי א-להים את האדם (בראשית בי 7) -
תמים פעלו - פעולתו שלמה אם כל באי עולם ואין להרהר
אחר מעשיו אפילו עילה של כלום! ואין אחד מהם שיסתכל
ויאמר: אילו היו לי שלש עינים ואילו היו לי שלש ידיים
ואילו היו לי שלש רגלים, ואילו הייתי מהלך על ראשי,
ואילו היו פני הפוכות לאחרי, כמה היה נאה לי! תלמוד
לומר כי כל דרכיו משפט - יושב בכל אחד ואחד בדין ונותן
לו מה שהוא ראוי לו. א-ל אמונה - שהאמין בעולם ובראו.

ואין עול - שלא נבראו בני אדם להיות רשעים אלא צדיקים! וכן הוא אומר, לבד ראה זה מצאתי אשר עשה א-להים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים (קהלת ז' 29). צדיק וישר הוא - מתנהג בישרות עם כל באי העולם.

דבר אחר, הצור - התקיף. תמים פעלו - פעולתו שלמה עם כל באי עולם ואין להרהר אחר מדותיו אפילו עילה של כלום! ואין אחד מהם שיסתכל ויאמר: מה ראו אנשי דור המבול להשטף במים! ומה ראו אנשי מגדל שנתפזרו מסוף העולם ועד סופו! ומה ראו אנשי סדום להשטף באש וגפרית! ומה ראה אהרן ליטול את הכהונה? ומה ראה דוד ליטול את המלכות? ומה ראו קרח ועדתו שתבלעם הארץ? תלמוד לומר, כי כל דרכיו משפט - יושב עם כל אחד ואחד בדין ונותן לו מה שראוי לו!

13) מדרש תהלים ל"ד (ע' 245)

את הכל עשה יפה בעתו (קהלת ג' 13) - כל מה שעשה הקב"ה לעולמו עשה יפה! אמר דויד להקב"ה: כל מה שעשית יפה עשית, חוץ מן השטות הזו! אמר דויד לפני הקב"ה: רבונו של עולם, מה הנאה יש לעולם מן השטות הזו?! שאדם מהלך בשוק ומקרע כסותו, והתינוקות רצין אחריו ומשחקין עליו. זה נאה לפניך?! אמר ליה הקב"ה: על שטות אתה קורא תגר, חייך שתצטרך לה! וכן אמר שלמה, בז לדבר יחבל לו (משלי י"ג 13) - מה יחבל לו? הא יתמשכן לו..... אמר לו הקב"ה: תצטער ותתפלל עליה עד שאתן לך ממנה! לא עשה דויד עד שהלך אצל אכיש. אמר לו הקב"ה: דויד, אצל אכיש אתה הולך? אתמול הרגת את גלית, והיום אתה הולך אצל אכיש וחרבו בידך, ואחיו של גלית שומר ראשו של מלך היה, ועדיין לא נסתפג דמו של גלית, ואתה הולך אצלו. כיון שראו אותו היה אגיסו בא ברגליו. אמר להם: הרי דויד שהרג את אחיכם בא אצל אכיש. אמרו לו: נהרוג למי שהרג אחינו! אמר להם

אכיש: ולא במלחמה הרגו? ... לא כך התנה עמו, אם יוכל להלחם אתי והכני והיינו לכם לעבדים! (שמואל א, י"ז 9). אמרו לו: אם כן, עמוד מכסאך, שהמלכות לדויד ... ואנחנו עבדים לו! הכוהו בדברים. באותו שעה נתיירא דויד ואמר, יום אירא אני אליך אבטח (תהלים נ"ו 4). התחיל מבקש דויד ומתפלל ואמר, רבונו של עולם, ענני! באותה שעה אמר לו הקב"ה: מה אתה מבקש? אמר לפניו: תן לי מאותו השטות שבראת! אמר לו הקב"ה: לא אמרתי לך, בז לדבר יחבל לו?

14) אלפא ביתות דבן סירא
 פעם אחת היה דויד מלך ישראל יושב בגנו וראה צרעה אוכלת עכביש. אמר דויד לפני הקב"ה: רבונו של עולם, מה הנאה באלו שבראת בעולמך? צרעה מפסדת דבש ואין בה הנאה! עכביש אורג כל השנה ואין לבוש! אמר הקב"ה: דויד מלעיג אתה על בריותי? תבוא שעה שתצטרך להן! וכשנחבא דויד במערה מפני שאול המלך, שלח הקב"ה עכביש וארג על פי המערה וסגר אותה. בא שאול וראה פי המערה ארוג. אמר: וודאי לא נכנס אדם לכאן, שאם נכנס היה קורע את האריג לקרעים. והלך לו ולא נכנס לשם. כשיצא דויד, נשקו ואמר לו: ברוך בוראך וברוך אתה!

15) אליהו זוטא פרק ג'
 הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט א-ל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא (דברים ל"ב 24) - הכל ברא הקדוש ברוך הוא בעולמו חוץ ממדת השקר וממדת העוול! שנאמר, הצור תמים פעלו וגו', ואומר, "צדיק בקרבה

לא יעשה עולה וגו' (צפני' ג' 5), ואומר, חלילה לא-ל
 מרשע וש-די מעול כפועל אדם ישלם לו וכאורח איש
 ימציאנו (איוב ל"ד 10-11). מעיד אני עלי שמים וארץ
 שאין כל ברייה יורד לידי צער, אלא מתוך שאוכל
 ושותה ושמח הוא ואשתו ובניו, נפטר לו לבית עולמו.
 ואין פירות ותבואה באין לידי הרקבה, אלא מתוך
 דרכיהם של בני אדם. ואין עיניהם של בני אדם כיהות
 בחצי ימיהם אלא מתוך דרכיהם ואין בני אדם
 באין לידי הבאשה אלא מתוך דרכיהם. ואין הנשים
 מיטמאות בזיבה אלא מתוך דרכיהן. צא ולמד
 מדרך ארץ. כלום אדם בונה בית אלא על מנת להכניס
 בו פירות, להכניס בו כלים, ולהכניס בו כספים, או
 להצית בו את האור? אף כך בני אדם מדרכיהם נידונין
 בשביל להצילם מיום הבא!